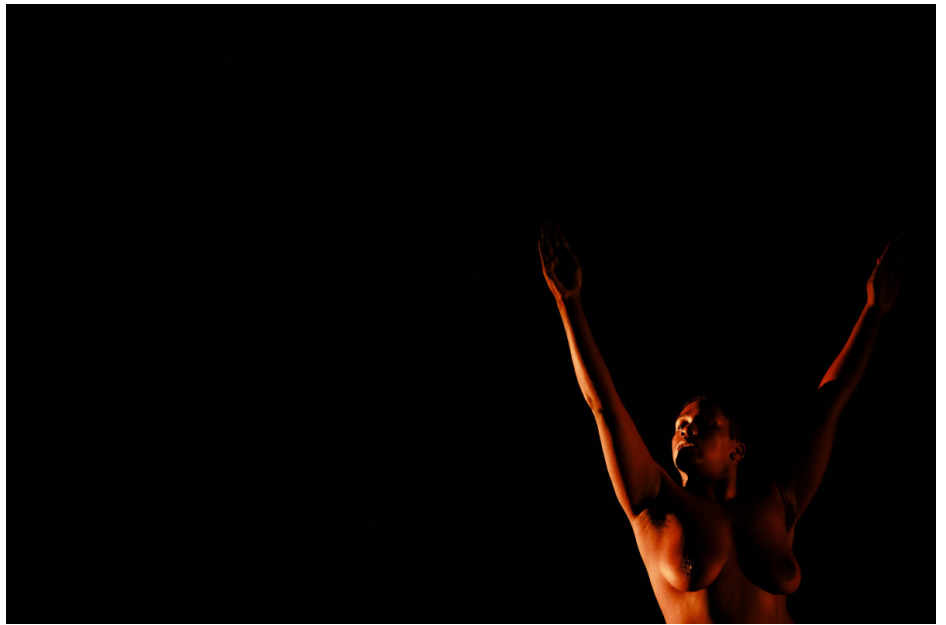

Have a safe travel

ELI MATHIEU-BUSTOS

Bewegen in een gangpad

Lotte Ogiers

Gezien op 08 juli 2023
Kortrijk, Budascoop

Zorgeloos de trein opstappen. De zomer in een koffer meepakken. Het is weer die tijd van het jaar. Maar wat als drie agenten in blauw uniform plots je identiteit bevragen terwijl je gewoon maar door een klein raam de hele wereld wilt zien? Voor de jonge choreograaf Eli Mathieu-Bustos was het tijdens een banale treinrit dat zijn huidskleur voor het eerst argwaan opwekte. Op het lege podium van Budascoop wekt hij die treinervaring tot leven in zijn eerste solo 'Have a Safe Travel'. Zijn lichaam baant zich al dansend een weg. Je beeldt je het enge gangpad van een hobbelerende wagon in. Het is een losbreken uit gecontroleerde grenzen. Een passage die pijn doet en *power* heeft.

10 JULI 2023

Buiten is het heet. Binnen is het donker. Ik durf bijna niet te ademen. Zo stil is het. Het moet zo zijn. En dan zie je plots, dankzij het licht van een kleine spot, het halfnaakte lichaam van Eli Mathieu-Bustos. Hij draagt een short. Zijn borstkas is bloot en je ziet borsten. Zijn genderidentiteit vormt zo een extra dimensie aan de gevoeligheid van de performance waarvan je dacht dat die enkel over racistische discriminatie zou gaan.

Hoewel ik op de eerste rij zit, lijkt hij heel ver weg. Het doet denken aan een scène uit een stille zwart-witfilm waarin er door het sleutelgat naar binnen gekeken wordt. De vorm van het oog als kader van het beeld. Kijk met een open blik.

De spot spreidt nu een breder, warmer licht op het lichaam van Mathieu-Bustos. Hij beweegt en ademt. Alles is nog steeds heel stil. Je weet dat een treinreis voor hem een metafoor is, die hij via zijn lichaam, open en bloot en zonder woorden, voor je uitlegt. Misschien moet ik daarom denken aan wat de Iraanse kunstenaar Sorour Darabi schreef in Etcetera. 'Mijn translichaam is een nomade,' was de titel

van zijn essay.

Je ziet verschillende spots op scène. Om beurten belichten ze het lichaam van Mathieu-Bustos. Lichtontwerper Maureen Bèguin maakt op die manier kleine tableaux van zijn zachte, woeste of wilde bewegingen. Zo krijg je een intieme focus. Een lichaam in close-up. De gevoelens benadrukt.

Nu staat Mathieu-Bustos met zijn rug naar het publiek gericht. Het warme licht schijnt op zijn donkere huid. Hij rolt de spieren van zijn schouderbladen. Het vel komt tot leven. Als een kolkende zee, een rimpel op het water. Vleugels die zich klaarmaken voor hun vlucht.

Over de hemel gesproken. Mathieu-Bustos ontwikkelde zijn eigen dansstijl die hij zelf 'De Caleo' noemt. Zijn dansen is onder meer gebaseerd op astrologie, lees ik in het programmaboekje. Het *triggert* me en tegelijk vind ik het te veel informatie. Ik wil gewoon kunnen kijken, het 'nu' in één oogopslag, zonder me af te vragen wat hier allemaal aan vooraf ging. Of wil ik het gewoon wat beter uitgelegd omdat ik zelf niets van astrologie ken?

Wanneer hij in een scène opeenvolgende armbewegingen maakt die elkaar sneller en sneller opvolgen, vraag ik me af of hier misschien astrologische patronen in te herkennen zijn. Voor mij veruitwendigen de bewegingen het dwingende karakter van systemen.

Ik denk aan een agent die het verkeer regelt. Hij kent het systeem door en door en maakt met zijn vliegensvlugge, gecoördineerde beweging duidelijk dat hij het ook enkel zo voor zijn ogen wil zien. Eli Mathieu-Bustos ademt luider. Zijn halfnaakte lichaam gaat van hier naar daar wanneer hij zich door het opgelegde patroon laat dirigeren.

En plots straalt een spot licht op de scène en staat Eli Mathieu-Bustos middenin een rechthoekige schaduw. 'Hehe, het is me gelukt om de trein op te stappen,' zegt hij. Er klinkt gegrinnik. De geïnternaliseerde systeembewegingen lijkt hij al vergeten te zijn.

Hoewel de wagon van de trein slechts door een schaduw wordt opgeroepen, is het kader, het hokje, heel nadrukkelijk aanwezig wanneer Mathieu-Bustos hierin plaatsneemt. 'Iemand heeft me zelfs aangesproken met 'Monsieur', haalt hij opgelucht adem. Zijn opluchting is echter van korte duur, tot in zijn relaas de conducteur naar een koffer wijst.

Mathieu-Bustos herbeleeft hoe drie agenten hem onderwerpen aan een eindeloze identiteitscheck. In een systeem dat gestoeld is op één overheersende, witte, mannelijke, identiteit, is alles en iedereen die niet aan dat dogma voldoet, als een koffer die het gangpad blokkeert.

Mathieu-Bustos toont zich sterk. Hij schept voor zichzelf de mogelijkheid om uit het rechthoekige kader te stappen. Zich een weg te banen. Hij is woest. Zijn bewegingen maken een diagonale lijn op de scène. Zijn armen als vuisten vooruit. Hij schreeuwt.

'Wat is jullie lievelingskleur?', wilde Mathieu-Bustos vragen toen de politiemannen zijn hele koffer doorzochten. 'Alles ligt op tafel,' zei hij toen zijn persoonlijke spullen voor de ogen van alle passagiers uitgeladen waren. Er is geen tafel op scène. Geen politiemannen. Er is geen trein. Enkel het lichaam van Mathieu-Bustos dat zich verweert.

Een naakt, kwetsbaar en oersterk lichaam dat altijd in beweging is. Hierin schuilt de kracht van deze intieme en tegelijk de-hele-ruimte-vullende performance.

De opgeroepen irrationele en publieke politie-ondervraging contrasteert met wat je te zien krijgt: een naakt, kwetsbaar en oersterk lichaam dat altijd in beweging is. Hierin schuilt de kracht van deze intieme en tegelijk de-hele-ruimte-vullende performance. Het lichaam dat slachtoffer is van, en wapen in de strijd tegen het systeemgeweld. En, hoewel ik het moeilijk vind om toe te geven, ben ik ook schuldig aan een andere vorm van geweld. Die van mijn verwarde blik. Een blik die nog steeds gestoeld is op hoe een mannelijk of vrouwelijk lichaam eruit zou moeten zien.

Ik voel me schuldig en tegelijk is het waarschijnlijk een bewuste keuze van Mathieu-Bustos om je hierin uit te dagen. Niet alles staat te lezen op een papieren ID. Meer nog, niemand heeft het recht om je publiekelijk te vragen hoe dat allemaal zit. Ik voel me als een schuldige agent. Bij elke beweging van zijn lichaam snoert hij mijn verwarde twijfel de mond. Dit lichaam is wat telt. En Eli Mathieu-Bustos danst.

Alles ligt op tafel. 'Have a safe travel,' waren de laatste woorden van de agenten. Mathieu-Bustos beweegt nu niet meer. Hij wacht, staat stil in de gloed van twee lichten. Ze tekenen zijn schaduw tweemaal af op de achterste muur. De schaduwen zijn groot. Ze zullen hem misschien nog achtervolgen. Ze wachten. Tot iemand, iets, bewogen is tot applaus. Eli Mathieu-Bustos is zichtbaar opgelucht wanneer hij na afloop zijn verhaal van tafel kan vegen. De koffer toeklappen. Zijn identiteit van binnenuit beleven. Gewoon zichzelf zijn.